

TEST YOUR CHESS IQ

هوش شطرنجی

خود را بیازمایید

آ. لیف شیتس

مترجم: سید کاظم مرتضوی

هوش شطرنجی

خود را بیازمایید

آ. لیف شیتس

فروشگاه تخصصی شطرنج

مترجم: سید کاظم مرتضوی

Livshitz , August

لیف شیتس، آوگوست

هوش شطرنجی خود را بیازمایید

Test your chess IQ: grandmaster challenge / مؤلف آ. لیف شیتس؛ مترجم

سید محمد کاظم مرتضوی - تهران: اسرار دانش،

۱۳۸۰

۱۳۰ ص. مصور.

ISBN 964-7551-06-1

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

عنوان اصلی: Test your chess IQ:

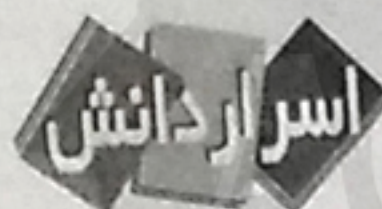
۱. شطرنج -- بازیهای میانه. ۲. شطرنج -- مسائل. الف. مرتضوی، کاظم ۱۳۲۵ -

مترجم.

ب. عنوان

۷۹۴/۱۲۳۰۷۶

GV۱۴۵۰/۳/۱۹۸۹

انتشارات اسرار دانش

با همکاری شطرنج

تهران، خیابان انقلاب، خیابان فروردین، ساختمان ناشران، شماره ۱۶

تلفن و فاکس ۶۴۱۱۳۶۲ - پست الکترونیکی raay@dpimail.net

هوش شطرنجی خود را بیازمایید

آوگوست لیف شیتس

ترجمه سید محمد کاظم مرتضوی

حروف نگاری ماهنامه شطرنج

نمونه خوانی طاهره عبدی

لیتوگرافی صدف

چاپخانه نوبهار

صحافی خاطره

چاپ اول بهار ۱۳۸۱

تعداد ۲۵۰۰ جلد

حق چاپ محفوظ است

شماره استاندارد بین المللی کتاب (شابک) ۱ - ۰۶ - ۷۵۵۱ - ۹۶۴

International Standard Book Number (ISBN) 964 - 7551 - 06 - 1

مرکز پخش شباهنگ

تهران، خیابان انقلاب، خیابان فروردین، ساختمان ناشران، شماره ۱۶

تلفن ۶۴۶۰۳۶۵

پیشگفتار

کتاب «هوش شطرنجی خود را بیازمایید» یکی از بهترین کتابهای طبقه‌بندی شده در مبحث ترکیب در شطرنج و در بالاترین سطح است. بدون شک همان طور که در مقدمه مؤلف اشاره شده است، خواننده حتماً باید در زمینه ترکیب و تاکتیک در شطرنج دارای مطالعات لازم اولیه باشد. با توجه به مشابهت کتابهای اول و دوم به کتابهای مقدماتی که در این زمینه به زبان فارسی منتشر شده‌اند مانند «کیش و مات» و «ترکیب در شطرنج» (کتابهای اول و دوم از مجموعه درسهای شطرنج برای نوجوانان که توسط انتشارات اسرار دانش به چاپ رسیده‌اند) و «تاکتیکهای برنده در شطرنج» ترجمه آقایان رضا و مهدی رضایی مطالعه این کتابها کاملاً ضروری و در عین حال کافی می‌باشد. همان طور که مؤلف اشاره کرده است کارایی آزمونها قبلاً به خوبی آزمایش شده و اینجانب نیز در کلاسهای خود آنها را بسیار مفید یافته‌ام. توجه خوانندگان بخصوص مربیان محترم را به مقدمه‌ای که در کتاب ترکیب در شطرنج نوشته‌ام جلب می‌کنم. البته در این جا دیگر مربی نمی‌تواند در هنگام حل ترکیبها (و یا قبل از آن) هیچ کمکی به شاگردان خود بنماید. وظیفه مربی در اینجا ارزیابی پاسخها و نمره‌دهی است. به جوانان پرشور و شطرنجبازان مجرب عزیزی که این آزمونها را حل می‌کنند نیز چند توصیه داریم:

۱. سعی کنید با برنامه‌ای مشخص به حل تمرینها بپردازید، نه به طور اتفاقی کار کنید و نه بدون حد و مرز.
۲. بهترین شیوه آن است که هر جلسه ۶ تمرین را حل کنید.
۳. هنگام تفکر بر روی هر آزمون سعی کنید تمام جوانب امر و امکانات متقابل را مورد بررسی قرار دهید.
۴. حتی اگر بدون مربی کار می‌کنید، پاسخها و زمان صرف‌شده را بنویسید و پس از پایان بسنجید. اگر فکر می‌کنید راه حل درستی غیر از آنچه که در کتاب آورده شده پیدا کرده‌اید، برای اطمینان از آن، پاسخهای خود را با برنامه‌هایی مثل فریتس ۶ و یا ژینوس ۶ بسنجید و در صورت عدم دسترسی به آنها سعی کنید با مشورت با خبرگان علم شطرنج و قهرمانان شناخته‌شده پیشنهادات

خود را محک بزنید و تنها در صورت یقین، ۵ نمره را به خود ببخشید!
۵. فراموش نکنید که هنگام ارزیابی شخصی ملاک فقط و فقط نوشته شما است.
بنابراین اگر در مغز خود به راه حل درست رسیده بودید اما به هر علتی آن را
ننوشته‌اید، به خود نمره ندهید؛ درست همان طور که در مسابقه‌های رسمی از
میان دهها طرح و نقشه یکی را انتخاب می‌کنید.

در خاتمه یادآور می‌شوم که شطرنج یک ورزش علمی است. شرط موفقیت در آن
تلاش و کار مداوم، مسلح شدن به تئوریهای آن، تمرین و مسابقه است. اگر در
این راه درست گام بردارید، حتی قهرمانی جهان دور از دسترس نیست. فقط باید
از استعداد لازم و هوش کافی بهره‌مند باشید و با برنامه‌ای منظم و مستمر پیش
بروید و با شرکت مرتب در مسابقات آموخته‌های خود را محک بزنید.

سید محمد کاظم مرتضوی

WWW.ACHMAZSTORE.IR

مقدمه مؤلف

خواننده گرامی! کتابی که پیش رو دارید جلد سوم از مجموعه «ترکیب در شطرنج» است. از ابتدا بگوییم که اگر جلد اول را نخوانده‌اید، به سختی از پس آزمون‌های جلد حاضر برخواهید آمد.

ترتیب و نوع آزمون‌ها در کتاب حاضر تا حدی با دو جلد قبلی متفاوت است. آزمون‌ها عمدتاً برای بازیکنانی از رده استادی یا کسانی در همان رده انتخاب شده‌اند که در تقسیم‌بندی رایج در روسیه منطبق است بر عنوان «کاندیدای استادی» و «استاد ورزش» معادل درجه بین‌المللی ۲۲۰۰. روش ارایه شده در کتاب به مدت ده سال روی تیم جوانان روسیه آزمایش شد؛ تیمی که در آن مدت بزرگانی چون آناتولی کاریف (قهرمان سابق جهان) و استادان بزرگ بالاشوف، راشکوفسکی، سوشنیکوف، تیموشنکو، تشکوفسکی و بسیاری از دیگر بازیکنان مشهور در آینده را دربر می‌گرفت.

روش ارایه شده در کتاب چنین است: هر آزمون ۵ امتیاز دارد که امتیاز کامل برای حل درست است (با توجه به همه واریانت‌های اصلی). اگر دانشجو به نکته‌ای اشاره کند که در حل اصلی عنوان نشده، امتیاز او می‌تواند یک واحد افزایش یابد. اغلب، دانشجویان راه‌حل‌های ثانویه‌ای را می‌یابند که در حل اصلی ذکر آن نرفته و البته درست نیز هست. در چنین حالتی امتیاز آنها باز هم ۵ خواهد بود. امتیاز ۴ به راه حلی داده می‌شود که درست اما ناکافی است. مثلاً دانشجو ممکن است از یک نکته دفاعی مهم غفلت کرده باشد. اگر شروع راه حل درست، اما نکته اصلی آن مبهم یا ناپیدا باشد، ۳ امتیاز به دانشجو تعلق خواهد گرفت. اگر شروع درست بوده و سپس آشکارا بیراهه رفته باشد، ۲ نمره می‌گیرد. اگر تنها حرکت نخست را درست آورده باشد، تنها یک نمره خواهد گرفت. اگر هیچ راه حلی ارایه نشده و یا راه حل کلاً نادرست باشد، طبیعتاً نمره صفر خواهد بود.

برای هر پوزیسیون یک حد زمانی ارایه کرده‌ایم که به میزان دشواری آن بستگی دارد. کل زمان در نظر گرفته شده برای یک آزمون نه کمتر از دو ساعت و نه بیشتر از سه ساعت است. ما بر مناسب بودن زمان‌های در نظر گرفته شده تأکید می‌کنیم. برای حل مسائل این کتاب نباید همچون دو کتاب قبلی، بر یک تم خاص تکیه کنید، بلکه باید بین ۸ تا ۱۲ مثال یا تم را در ذهن داشته باشید. تأکید می‌کنیم که

تمامی پاسخها را باید بنویسید و آنگاه آنها را با پاسخهای اصلی مطابقت دهید.
بسته به زمانی که در کل در اختیار دارید، پوزیسیونها را بر مبنای ترتیب «دشوار به
آسان» حل کنید.

همچنین باید جایزه و یا جریمه‌ای برای زمان مصرف‌شده برای خود در نظر
بگیرید، که مبنای آن، «یک امتیاز» برای هر ۵ دقیقه کم و زیاد است.

ACHMAZ

فروشگاه تخصصی شطرنج

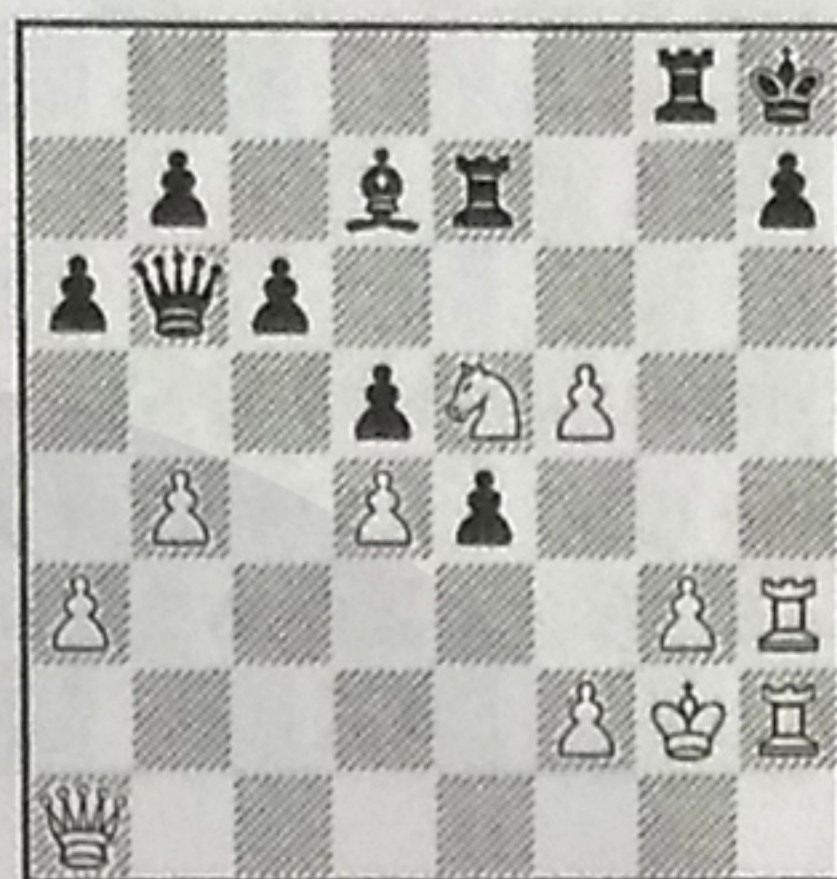
WWW.ACHMAZSTORE.IR

تم : (حملة دوگانه)

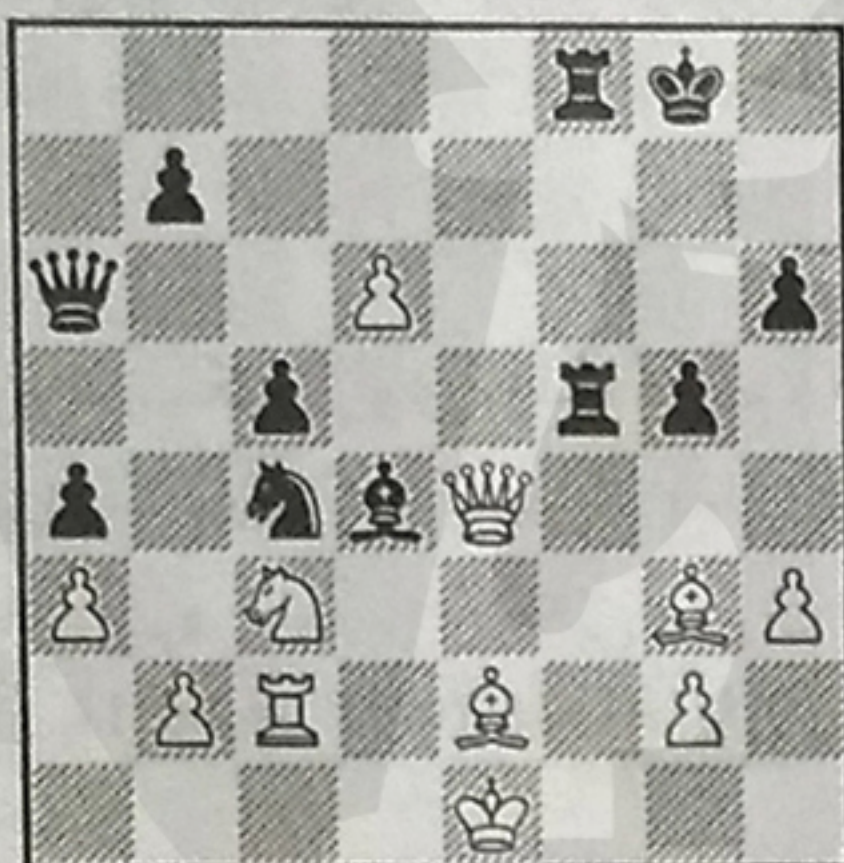
۲. حرکت سفید ۱۰ دقیقه

۱. حرکت سفید ۸ دقیقه

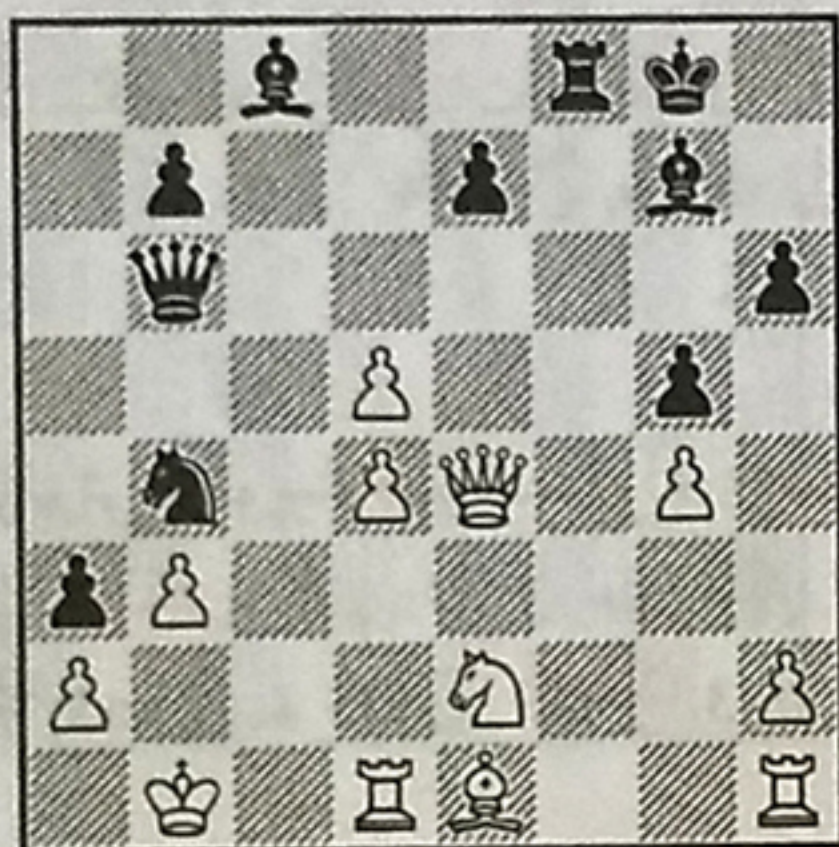
۴. حرکت سیاه ۷ دقیقه

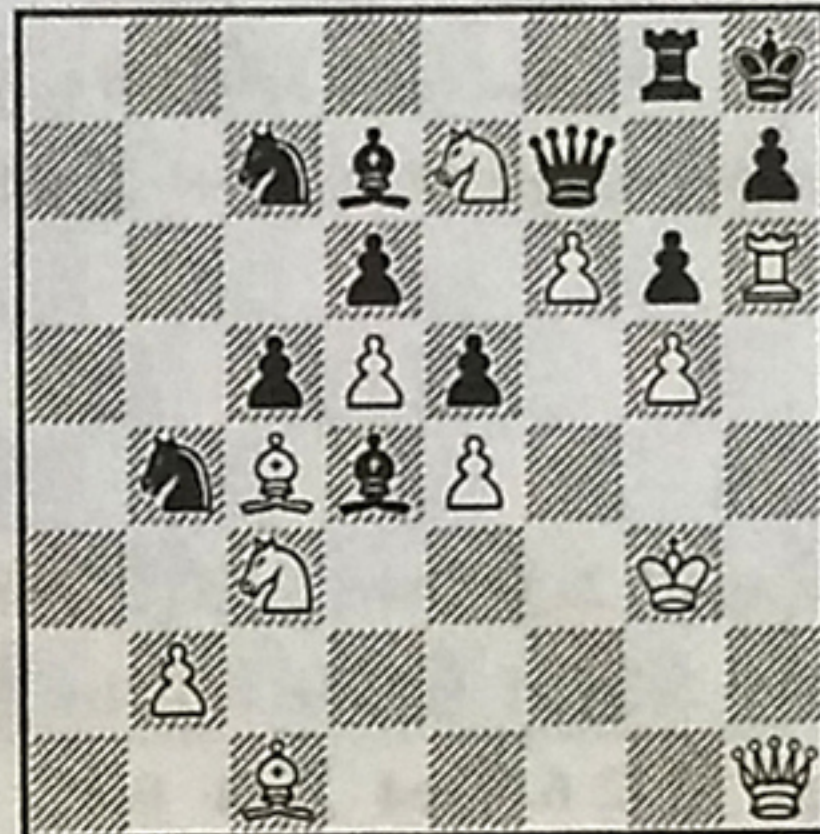
۳. حرکت سفید ۸ دقیقه

۶. حرکت سیاه ۱۲ دقیقه

۵. حرکت سفید ۸ دقیقه

۱. ابرالیدزه - لوبنسکی، تفلیس، ۱۹۴۹
 1. ♖xh7+!! ♖xh7 2. ♖xh7+ ♔xh7 3. ♔h1+ ♔g7 4. f6+! ♔xf6 5. ♘xd7+ 1-0

۲. هونفی - ژابادی، بوداپست، ۱۹۶۳
 1. ♔xh7+!! ♔xh7 2. ♔h3+ ♔g8 3. ♖xd5 ♔xc6 [3.... ♔c7 4. ♖h5 g6 5. ♖h8+ ♔g7 6. ♖h7+ ♔g8 (6.... ♔f6 7. ♖f3+ ♔g5 8. h4 ♔h6 7. ♖h6 (مات 8. h4) 4. ♖xd7 ♔xd7 5. ♖h8+ ♔f7 6. ♖h5+ ♔h5 می برد. 4. ♖xd7 ♔xd7 5. ♖f3 1-0

۳. مینف - پلینکوف، صوفیه، ۱۹۵۶
 1. ♘xd5!! ♔xd5 (1.... ♖xd5? 2. ♔e6! ♔xe6 3. f7+ ♔f8 4. fxg8= ♔+ ♔xg8 5. ♖f8+ ♔h7 6. ♖f7+ ♔f8 3. fxg8= ♔+ ♔xg8 4. ♖xd5+ ♖xd5 5. ♔e6+ 1-0

فروشگاه تخصصی شطرنج

۴. نووختسکی - لوی، ولگاگراد، ۱۹۷۱
 1.... ♖f1+!! 2. ♔xf1 ♖xf1+ 3. ♔xf1 ♘d2+ 4. ♔e1 ♘xe4 5. ♘xe4 ♔d3!!
 و سیاه می برد. ادامه بازی به این صورت بود:
 6. ♖e2 ♔b1+ 7. ♔d2 ♖xb2+ 8. ♔d1 ♔b3+ 9. ♔d2 c4 10. d7 ♔b6 11. ♔d6 ♖d3+ 12. ♔e1 c3 0-1

WWW.ACHMAZSTORE.IR

۵. ژابو - نیکیتین، مکاتبه ای، ۱۹۶۴
 1. ♖xh7+!! ♔xh7 2. f7! ♖d8
 2.... ♖f8 به خاطر حرکات 3. ♘g6+، 4. ♔xh7+ و 5. ♘f8+ بازنده است.
 3. ♘g6+ ♔g7 4. f8= ♔+ ♖xf8 5. ♔xh7+ ♔xh7 6. ♘f8+ 1-0

۶. تولوش - کوپیلوف، لنینگراد، ۱۹۵۴
 1.... ♘g4!! 2. ♔xb4 (2.... ♔xg4 آنگاه 2. ♔xb4 اگر) 3. ♔a4 ♘c2+ 4. ♔b1 ♘d4+ 5. ♔a1 ♘c2+ 6. ♔b1 ♘b4+) 2.... ♔f5 3. ♖xf5 ♖xf5 4. ♔xa3 ♔a6 5. ♘g3 ♖f2 6. ♘e4 ♖f4 0-1

۷. حرکت سیاه ۱۵ دقیقه

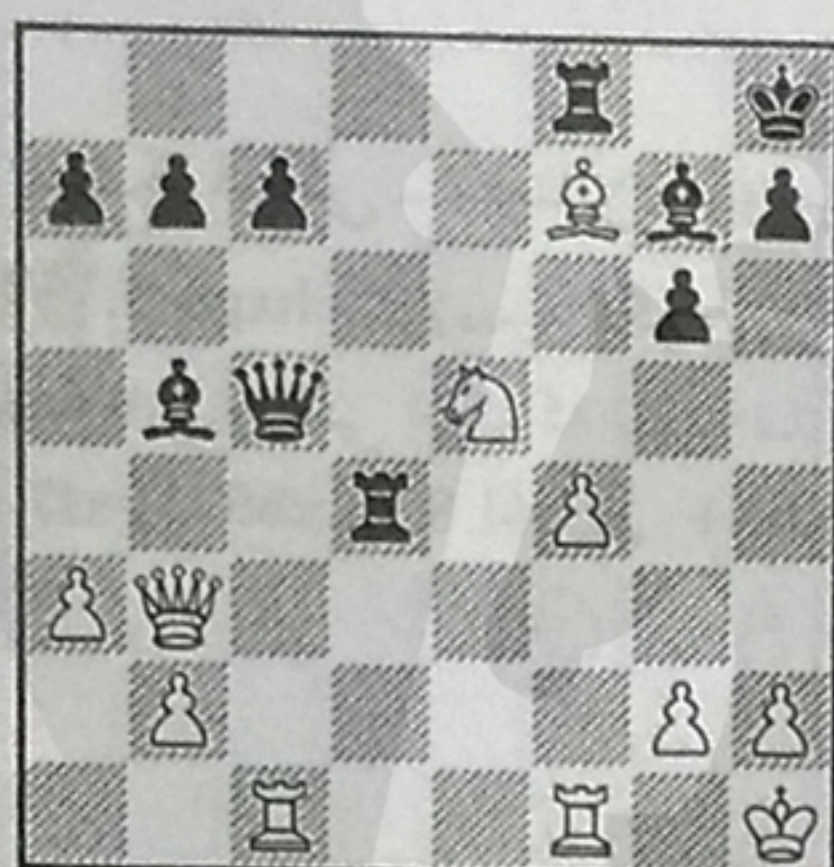
۸. حرکت سفید ۱۰ دقیقه

۹. حرکت سیاه ۵ دقیقه

۱۰. حرکت سیاه ۱۶ دقیقه

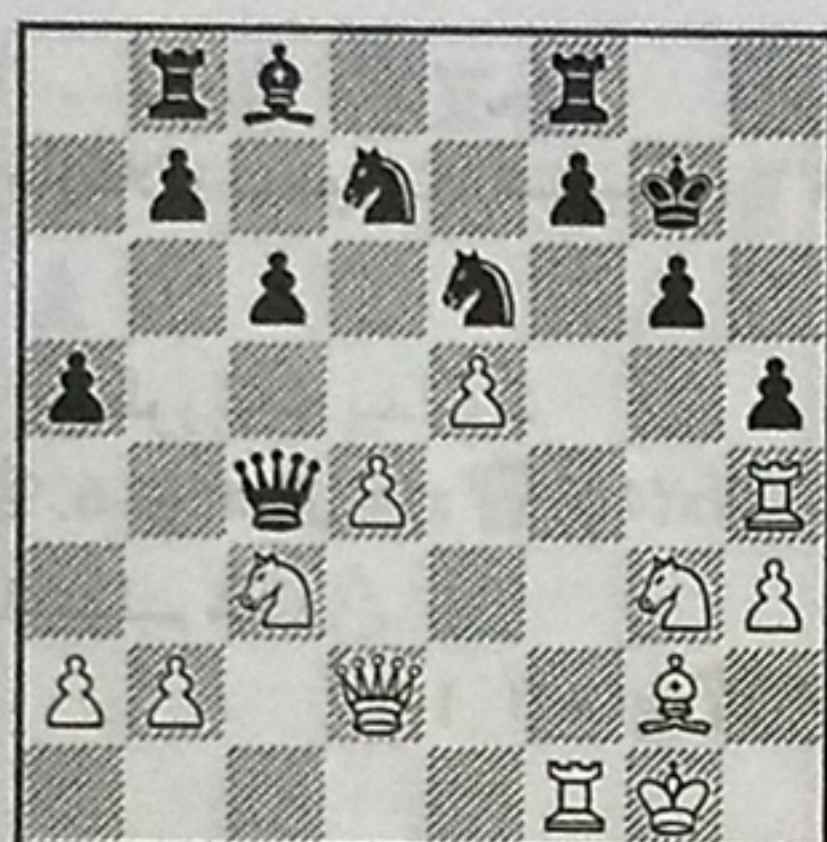

تم : (حملة برخاست)

۱۱. حرکت سفید ۷ دقیقه

۱۲. حرکت سفید ۱۰ دقیقه

۷. چه چلیان - بایکوف، مسکو، ۱۹۷۴

1.... ♖g3! 2. ♔d6 (2. ♔xf6 ♕e3+!) 2.... ♖e1+! 3. ♔f2 ♖f1+!! 4. ♕xf1 ♖fe4+ 5. ♔f3 ♖xd6 6. ♕e5 ♖xf1 7. ♖e4 ♖d2+ 8. ♖xd2 ♖xe4 0-1

۸. پرتز - ژلس، بوداپست، ۱۹۶۸

1. ♖f5+!! exf5 (1.... ♔g8 2. ♔xf6 gxf5 3. ♖h5 ♔e5 4. ♔h6 - 4. ♕xc4) 2. ♔xf6+ ♔xf6 3. ♖xd5+ ♔e5 4. ♖xc7 ♖a7 5. ♖fe1+ ♔d6 6. ♖e8+ 1-0

۹. خولموف - گلیگوریچ، مسکو، ۱۹۴۷

1.... ♖xd4! 2. ♖xd4 ♖xd4 3. ♖xd4 ♖xd4 4. ♖xd4 ♔e1+ 5. ♔h2 ♔e5+ 6. ♔g3 ♔xd4 0-1

۱۰. تسشکوفسکی - تسیتلین، نووسیبیرسک، ۱۹۷۱

1.... ♖xf4!! 2. ♖xg6+ (سفید فکر می کرد این حرکت برنده است، اما...) 2.... hxc6 3. ♔h3+ ♔h5 4. ♔xh5+ gxh5 5. ♖xf4 ♕h6! (این حرکتی است که سفید ندیده بود.) 6. ♖c5 (6. ♖cf1 ♕xf4 7. ♖xf4 ♕e8!) 6.... ♕xf4 7. ♖xh5+ ♕h6! 8. ♖xb5 ♖xf7 9. g4 ♕e3 10. ♖xb7 ♕b6 0-1

۱۱. ورله - لوندین، سوئد، ۱۹۶۹

1. ♕e5!! ♔xa6 (یا 1.... ♖e2+ 2. ♔f3! ♔h5+ 3. g4!) 2. ♖xd8+ ♔h7 3. ♖h8+! ♔g6 (3.... ♔xh8 4. ♔f8+ و 5. ♔xg7+) 4. f5+! ♔g5 5. ♔e7+ f6 6. ♔xg7+ 1-0

۱۲. مارکلاند - هورت، هستینگز، ۱۹۷۰-۷۱

1. ♕d5!! cxd5

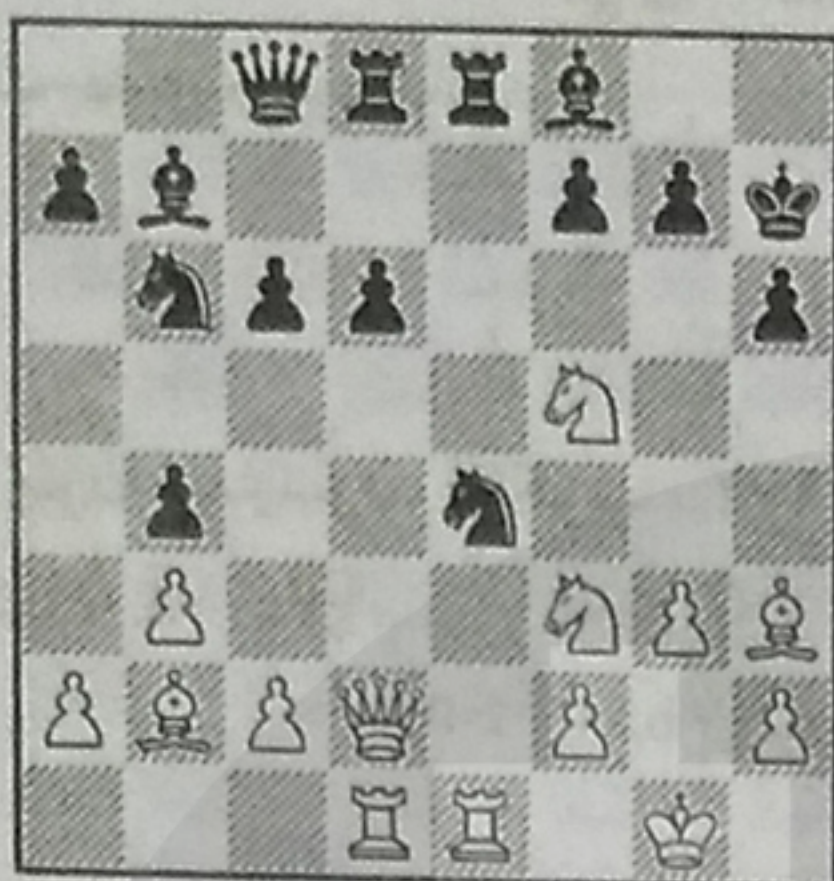
بازی این طور ادامه پیدا کرد:

1.... ♔xf1+ 2. ♔xf1 cxd5 3. ♖xd5 b6 4. ♖f4 ♖xf4 5. ♔xf4 ♕a6+ 6. ♔g1 ♕d3 7. ♔g5 ♔h8 8. ♔h6+

و سیاه تسلیم شد.

2. ♖xh5+! gxh5 3. ♔g2+ ♔h6 4. ♖f5 ♖g7 5. ♔xg7+!! 1-0

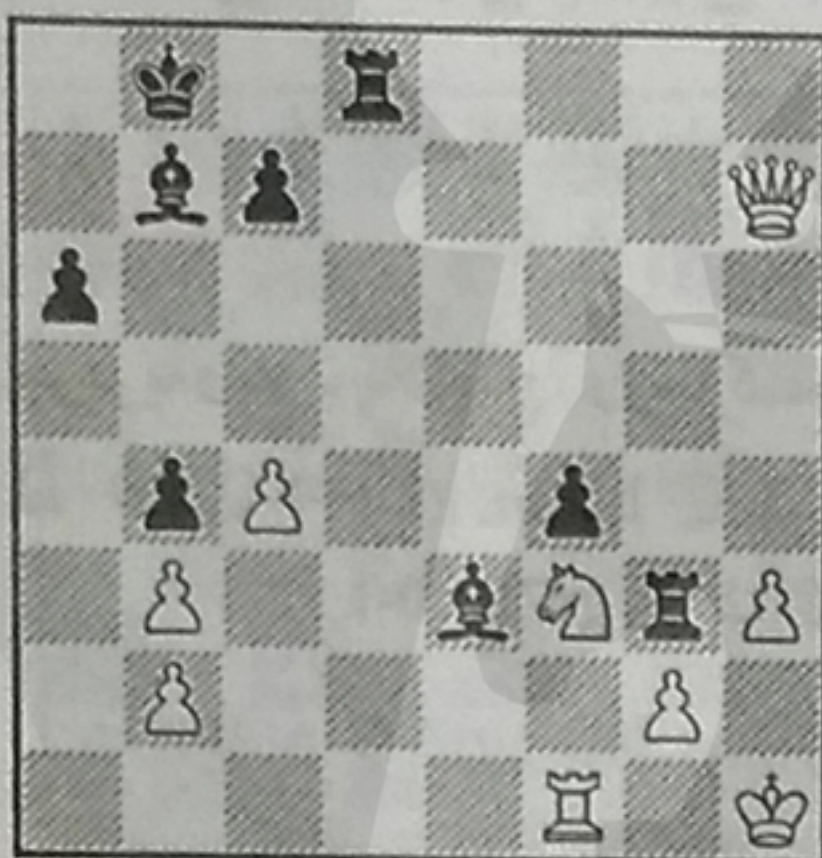
۱۴. حرکت سفید ۸ دقیقه

۱۳. حرکت سفید ۱۰ دقیقه

۱۶. حرکت سیاه ۱۵ دقیقه

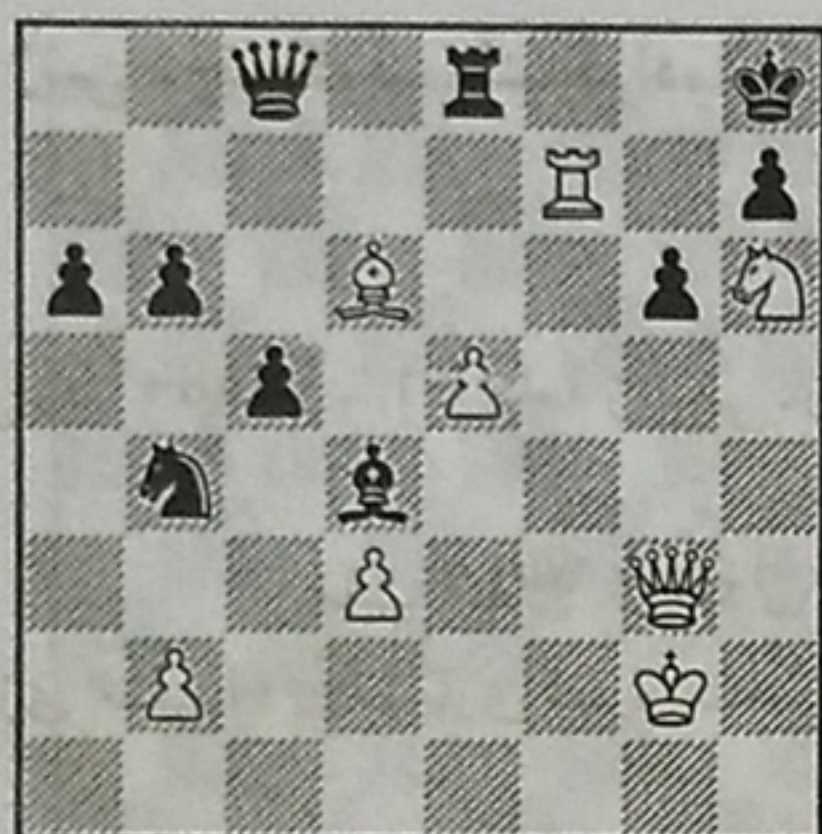

۱۵. حرکت سفید ۱۰ دقیقه

تم : (کیش برخاست)

۱۸. حرکت سفید ۱۰ دقیقه

۱۷. حرکت سفید ۸ دقیقه

۱۳. برونشتین - پاتزل، کرمز، ۱۹۶۷
 1.g6! ♔xc5 2. ♔xh7+ ♔f6 3.g7! ♔xd4 4. ♔h8!! ♔g8

حرکت بهتری وجود نداشت.
 5. ♔xg8 ♔g4 6. ♔d8 ♔xg7 7. ♔xd7 1-0

۱۴. بلون - پدرسون، اسکوپیه، ۱۹۷۲
 1. ♔xe4!! ♔xe4 2. ♔xh6! gxf6 (2.... ♔xh3 3. ♔g5+ ؛ 2.... ♔c7 3. ♔g5+)
 3. ♔xc8 ♔xc8 4. ♔g5+! hxf5 5. ♔xg5 ♔de8 6. ♔h5+ 1-0
 7. ♔xf7+ 6.... ♔h6 آنگاه

۱۵. ورتنیکوف - فایبی سویچ، لنینگراد، (تفسیر بازی) ۱۹۷۲
 1. ♔f5! ♔xd1+ 2. ♔f2! f6 (2.... ♔d4 3. ♔c8+ ♔h7 4. ♔f8!) 3. ♔c8+ ♔h7
 4. ♔c7! ♔xb2+ 5. ♔g3 ♔g1+ 6. ♔h4 1-0

۱۶. لیوبویه ویچ - پلانیچ، ورساک، ۱۹۷۱
 1.... ♔xf3 2. ♔xf3 (2.gxf3 ♔d2!) 2.... ♔d1+ 3. ♔h2 ♔g1+ 4. ♔h1 ♔g7!
 5. ♔h8+ ♔b7 6. ♔d3 ♔e1! 7.g3 ♔d4+ 8. ♔h2 ♔ge7!! 0-1

۱۷. بره بورا - سوموژی، مجارستان، ۱۹۸۵
 1. ♔g4! ♔xf5 2. ♔xg7+ ♔h8 3. ♔xf7+ ♔g8 4. ♔g7+ ♔h8 5. ♔g6+! 1-0

۱۸. ژنین - چریکوف، لنینگراد، (تفسیر بازی) ۱۹۶۰
 1. ♔h4!! ♔e6
 1.... ♔d8? 2. ♔xd8 ♔xd8 3. ♔e7!

و می برد. 1.... ♔a8+ با ادامه زیر می بازد:

2. ♔f3 ♔b7 3. ♔f7+ ♔g8 4. ♔f6!
 2. ♔xh7+!! ♔xh7 3. ♔f7+! ♔g7 4. ♔h6+! ♔xf7 5. ♔h7 مات
 در بازی اصلی 1. ♔f4 بازی شد و سیاه با موفقیت توانست دفاع کند.

TEST YOUR CHESS IQ GRANDMASTER CHALLENGE

BY
A. LIVSHITZ

TRANSLATED AND EDITED BY KEN NEAT

فروشگاه تخصصی شطرنج

WWW.ACHMAZSTORE.IR

قیمت ۹۵۰ تومان

مرکز پخش: انتشارات شبا
تهران خیابان انقلاب، خیابان فروردین، ساختمان ناشران
تلفن: ۶۴۶۰۳۶۵

ISBN 964-7551-06-1

9 789647 551069